

תנאי החתימה.

באוסטריה־אונגריה:
לשנה: 10.50 קראנען, לחצי שנה: 5.25 קראנען, לרבע שנה: 2.70 קראנען.

ברוסיה:
לשנה: 4 רו"כ, לחצי שנה: 2 רו"כ, לרבע שנה: 1 רו"כ.

בשאר ארצות:
באשכנז לשנה: 9 מארק, באנגליה לשנה: 8 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 11 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פרנק.
מחיר כל נומר 10 קאפ', 25 העללער.

עם „הפדגוג":

באוסטריה־אונגריה:
לשנה: 15.50 קראנען, להצי שנה: 7.75 קראנען, לרבע שנה 3.90 קראנען.

ברוסיה:
לשנה: 6 רו"כ, לחצי שנה: 3 רו"כ, לרבע שנה 1.50.

בשאר ארצות:
באשכנז לשנה: 18 מארק, באנגליה לשנה: 12 שיללינג, בשאר ארצות לשנה: 17 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 16 פרנק.
בעד חלוף האדריסה 20 קאפ.
מחיר מודעות: בעד כל שורה קטנה פטיט 38 ה', 15 ק'.

קרקוי, יום ד', כ"ב טבת תרס"ג. גליון יג. Krakau, 21 Januar (8 Januar) 1903.

הננו מתכבדים להזכיר את מנויי ה„עולם קטן", כי הגליון הזה הוא האחרון לרבע הזה, ואלה שחתמו רק לרבע שנה יואילו להזדרז ולהדש התימתם, לבל תהיה הפסקה במשלוח הגליונות אליהם. המחדשים את חתימתם יואילו לשלוח אלינו את האדריסה הנדפסת שלהם או להודיענו את המספר שעל אדריסתם בדיוק.

המו"ל.

עַל פְּנֵי הַקֶּרַח.

הוֹי, אַחִים, נָרוּצָה,
הִנֵּה הָאֲגַם!
עַל חֶלְקַת הַקֶּרַח
מַה טּוֹב יִהְיֶה שָׁם!

הֶאָח! מַה חָלָק הוּא,
מִתְנוֹצֵץ כִּרְאִי

נָרוּצָה כְּאַיָּלִים
וּשְׂמֵחִים נִהְיֶה!

נָרוּצָה, נָגִילָה,
כָּל עוֹד קָרָא דְּרוֹר;
נַחֲלִיקָה כָּל עוֹד לֹא
חָלְפָה עֵת הַקֹּר.

„הַבִּיטוּ לִרְאוּבֵן —
מַה חִישׁ הִנּוֹ רָץ!
אִיעָצְךָ, יַקִּירִי,
בַּל תִּהְיֶה כֹּה אָץ, [1]

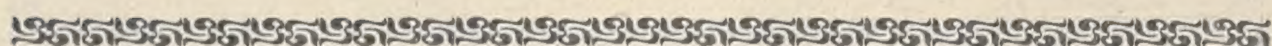
פֶּן תִּכָּשֵׁל הַבֶּרֶךְ״...
אַךְ הוּא נִכְשַׁל כְּבָר,
וּבְפָשׁוּט רַגְלַיִם
וְיָדַיִם יֵבְךְּ מָר.

„הוֹי קוּמָה, הַנֶּחֱשָׁל, [2]
חֲגֹר שְׁאֵרִית אוֹן, [3]
כְּבָר נִשְׁכַּח הַמַּכְאוֹב;
נַחֲלִיקָה בְּרֹן.

נָרוּצָה בִּזְמִירוֹת,
אַל קִינָה וּנְהִי!
נָרוּצָה, נַחֲלִיקָה
וּשְׂמֵחִים נִהְיֶה״. [4]

[1] כֹּה נִמְהָר. [2] הֶחָלָשׁ, הַנִּכְשָׁל. [3] שְׁאֵרִית כֹּחַ. [4] נִהְיֶה.

יַעֲקֹב פִיכְמַן.

אַבְרָהָם הַכַּסְפִּי.

(אַגָּדַת־עָם).

א

אִישׁ הָיָה בָּאָרֶץ וּשְׁמוֹ אַבְרָהָם הַכַּסְפִּי. וַיְהִי הָאִישׁ עָשִׁיר גָּדוֹל, אֲשֶׁר אֵין כָּמֹהוּ בְּכָל הָאָרֶץ. וַיִּהְיוּ לוֹ אוֹצָרוֹת רַבִּים מְלֵאִים כֶּסֶף וְזָהָב וַאֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת, הֵיכָלִים גְּדוֹלִים וְטוֹבִים, שֶׁמְּחִירָם עָלָה לַאֲלָפִים וְלִרְבָבוֹת, גַּם אֳנִיּוֹת רַבּוֹת עַל פְּנֵי כָּל יַמֵּי הַתֵּבֵל, אֲשֶׁר הוֹבִילוּ לְמֶרְחַקִּים סְחוֹרוֹת יְקָרוֹת.

וְשֵׁם הָאִישׁ נוֹדַע בְּכָל הָעוֹלָם, כִּי מִסְחָרוֹ פָּרַץ בְּכָל הָאָרֶץ. וַיֶּאֱהָבֻהוּ הָאֲנָשִׁים וַיְכַבְּדוּ אֶת שְׁמוֹ מְאֹד. כִּי הָיָה אַבְרָהָם הַכַּסְפִּי אִישׁ טוֹב לֵב וְאוֹהֵב לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וָחֶסֶד. אֲלָפִים וּרְבָבוֹת פִּזֵּר לָעֲנִיִּים וַיִּבֶן בָּתִּים רַבִּים לְחוֹלִים וְלִזְקֵנִים וַיְמַלֵּא אֶת כָּל מַחְסוֹרֵיהֶם; וּמִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ יָבֹאוּ אֶל בֵּיתוֹ עֲנִיִּים רַבִּים, וְהוּא נָתַן לָהֶם אֶת נְדָבוֹתָיו בְּיָד רְחָבָה, וַיְהִי שְׁמוֹ לִתְהִלָּה בְּפִי כֹל.

וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּשֶׂם הָאִישׁ לִבּוֹ אֶל כָּל אוֹצְרוֹתָיו הָרַבִּים וְאֶל כָּל עָשְׁרוֹ וְהוֹנוֹ, וַיֹּאמֶר אֶל לִבּוֹ: „אָכֵן עָשִׁיר גָּדוֹל אָנִי, וְאֵין כָּמוֹנִי בְּכָל הָאָרֶץ!״ — וַיְהִי כַּאֲשֶׁר חָשַׁב אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּתְגָּאֶה מְאֹד.

וַיֹּאמֶר אֶל לִבּוֹ:

„עָשִׁיר כָּמוֹנִי מִמִּי יִירָא וּמִמִּי יִפְחָד? מַה יַּעֲשֶׂה לִּי אָדָם? וֵאלֹהִים מַה יַּעֲשֶׂה לִּי? הֵן עַל הֵיכָלַי יִשְׁמְרוּ שׁוֹמְרִים תָּמִיד לְבַל תְּאֻנֶּה לוֹ כָּל רָעָה; וְלוּ גַּם יִקְרֶה אָסוֹן וְכָל הֵיכָלַי הָרַבִּים יִשָּׂרְפוּ בָּאֵשׁ — הֲלֹא תִשָּׁאַרְנָה לִי עוֹד אֳנִיּוֹתַי הָרַבּוֹת, אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הַיַּמִּים! וְלוּ גַּם תִּטָּבַעְנָה כָּל אֳנִיּוֹתַי בַּיַּמִּים — הֲלֹא יִשָּׁאֲרוּ לִי עוֹד אוֹצְרוֹת כַּסְפִּי וּזְהָבִי הָרַבִּים וְשָׂדוֹתַי וְנַחֲלוֹתַי, אֲשֶׁר אֵין מִסְפָּר לָהֶם!״ —

פַּעַם אַחַת עָמַד אַבְרָהָם אֵצֶל הַחַלּוֹן וַיַּרְא אֶת הַוִּילוֹנוֹת הַיְקָרִים הַפְּרוּשִׂים עָלָיו וַיֹּאמֶר אֶל לִבּוֹ:

„הֵן אִם אֶמְכֹּר אֶת אַחַד הַוִּילוֹנוֹת הָאֵלֶּה וְהִסְפִּיק כֶּסֶף מְחִירוֹ לְכַלְכֵּל מֵאוֹת עֲנִיִּים כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם — הֲיֵשׁ לִי אֵפוֹא לִפְחֹד מֵרָעָב?״

וַיִּתְגָּאֶה אַבְרָהָם הַכַּסְפִּי מְאֹד וַיֶּחְדַּל לִירְאָה אֶת הָאֱלֹהִים וּלְכַבֵּד אֶת שְׁמוֹ. כִּי אָמַר בְּלִבּוֹ: „מַדּוּעַ אִירָאֶנּוּ? הֲיָכוֹל יוּכַל לַעֲשׂוֹת לִי רָע?״

אָמְנָם אֶת מַחְשְׁבוֹתָיו אֵלֶּה לֹא גִלָּה לְאִישׁ, וְגַם לֹא חָדַל לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וָחֶסֶד לָעֲנִיִּים, כִּי לֹא הָיָה הַכֶּסֶף נֶחְשָׁב בְּעֵינָיו לִמְאוּמָה. אַךְ מַחֲשָׁבוֹת רָעוֹת, מַחְשְׁבוֹת מְרִי נֶגֶד הָאֱלֹהִים מִלְאוּ אֶת לִבּוֹ תָּמִיד.

וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם לְהִתְבּוֹנֵן אֶל כָּל חַדְרֵי הֵיכָלוֹ הַגָּדוֹל, אֲשֶׁר יָשַׁב בּוֹ. וְהַהֵיכָל הָיָה גָּדוֹל מְאֹד, וּבוֹ דְיוֹטוֹת[1] רַבּוֹת וּגְבֹהוֹת, וּבְכָל דְּיוֹטָה חֲדָרִים רַבִּים מְאֹד. וְאַבְרָהָם עִם מִשְׁפַּחְתּוֹ יָשְׁבוּ בַּדְּיוֹטָה הַתַּחְתּוֹנָה, וְהַחֲדָרִים הָרַבִּים אֲשֶׁר בַּדְּיוֹטוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת הָיוּ רֵיקִים מֵאָדָם, אַךְ כֻּלָּם הָיוּ יָפִים וּמְפֹאָרִים בְּרָהִיטִים יְקָרִים וְנֶהְדָּרִים וּבְמַרְבַדֵּי מֶשִׁי וְרִקְמָה, אֲשֶׁר אֵין כָּמוֹהֶם גַּם בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ. אֶל הַחֲדָרִים הָהֵם הָיוּ בָּאִים עַבְדֵי אַבְרָהָם רַק לְעִתִּים רְחוֹקוֹת מְאֹד לְנַקּוֹתָם וּלְהָסִיר מֵעַל כְּלֵיהֶם אֶת הָאָבָק, אֲשֶׁר כִּסָּם בְּרֹב הַיָּמִים. וְכָל שְׁאָר הַיָּמִים הָיוּ הַחֲדָרִים סְגוּרִים, מִבְּלִי אֲשֶׁר יָבֹא בָהֶם אִישׁ.

וַיְהִי הַיּוֹם וְאַבְרָהָם הַכַּסְפִּי חָפֵץ לִרְאוֹת אֶת כָּל חֲדָרָיו הָרַבִּים הַנִּפְלָאִים בַּהֲדָרָם וּלְהִתְעַנֵּג עַל כָּל הַיְקָרוֹת

[1] דְּיוֹטָה — שטאקק *этаж*.

וּשְׂכִיּוֹת הַחֶמְדָּה אֲשֶׁר בָּהֶם. וְלֹא אָמַר לְאִישׁ דָּבָר, אַךְ לָקַח אֶת צְרוֹר הַמַּפְתְּחוֹת בְּיָדוֹ וַיֵּלֶךְ מֵחֶדֶר לְחֶדֶר וַיִּשְׁהֶה בְּכָל חֶדֶר רְגָעִים אֲחָדִים, וַיִּתְבּוֹנֵן אֶל כָּל הָרָהִיטִים הַיָּפִים וְאֶל הַיְרִיעוֹת הַיְקָרוֹת וְאֶל הַכֵּלִים הַנִּפְלָאִים — וַיֵּלֶךְ לוֹ הָלְאָה.

כָּכָה הָלַךְ מֵחֶדֶר לְחֶדֶר, עַד אֲשֶׁר בָּא אֶל הַחֶדֶר הַיּוֹתֵר גָּבֹהַּ, אֲשֶׁר בַּדְּיוֹטָה הָעֶלְיוֹנָה. וַיְהִי הוּא פּוֹתֵחַ אֶת הַדֶּלֶת בְּאַחַד הַמַּפְתְּחוֹת וַיַּשְׁאֵר אֶת צְרוֹר הַמַּפְתְּחוֹת בְּחוֹר הַמַּנְעוּל, כַּאֲשֶׁר הָיָה עוֹשֶׂה לְכָל חֶדֶר וָחֶדֶר; אוּלָם תַּחַת לַעֲזֹב אֶת הַדֶּלֶת פְּתוּחָה, כַּאֲשֶׁר הָיָה עוֹשֶׂה בְּכָל הַחֲדָרִים אֲשֶׁר עָבַר בָּהֶם, שָׁכַח הַפַּעַם וַיִּסְגְּרֶנָּה אַחֲרָיו, וְהַמַּפְתְּחוֹת נִשְׁאֲרוּ תְקוּעִים בְּחוֹר הַמַּנְעוּל מִבַּחוּץ. הוּא שָׁהָה בַחֶדֶר רְגָעִים אֲחָדִים וַיִּתְבּוֹנֵן אֶל יִקְרַת כֵּלָיו וַהֲדַר רָהִיטָיו וְאַחַר שָׂם פָּנָיו אֶל הַדֶּלֶת וַיֹּאמֶר לָצֵאת.

אַךְ — אֲהָהּ! — הַדֶּלֶת סְגוּרָה וּמַפְתֵּחַ אָיִן.

וַיַּרְא אַבְרָהָם וַיִּבָּהֵל וַיָּחֶל לְבַקֵּשׁ תַּחְבּוּלוֹת אֵיךְ לָצֵאת מִזֶּה — לַשָּׁוְא. הוּא נִסָּה לִקְרֹא וְלִצְעֹק בְּעַד הַחַלּוֹן לָאֲנָשִׁים הָעוֹבְרִים בָּרְחוֹב מִתַּחַת, אַךְ הַהֵיכָל הָיָה גָּבֹהַּ מְאֹד, וְאִישׁ לֹא שָׁמַע אֶת קוֹלוֹ וְאֶת צַעֲקוֹתָיו. אָז יָדַע, כִּי אֵין כָּל עֵצָה וְהַצָּלָה לוֹ בִּלְתִּי אִם לָשֶׁבֶת וּלְחַכּוֹת, אוּלַי יָבֹא בְּמִקְרֶה אֶחָד מֵאֲנָשָׁיו עַד הַחֶדֶר הַזֶּה. אַךְ יָמִים אֲחָדִים עָבְרוּ וְאִישׁ לֹא בָא.

וְהַיּוֹם הָאַחֲרוֹן שֶׁל אַבְרָהָם הַכַּסְפִּי בָּא, וַיֵּדַע, כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יָמוּת, כִּי לֹא יָכֹל עוֹד לִסְבֹּל אֶת מְצוּקוֹת הָרָעָב הַנּוֹרָא, אֲשֶׁר בָּעַר בְּקִרְבּוֹ כִּיקוֹד אֵשׁ. הוּא שָׁכַב עַל מַרְבַד יָקָר וַיַּבֵּט בְּעֶצֶב עַל פְּנֵי הַחֶדֶר הַמָּלֵא הוֹד וְעֹשֶׁר רַב וְעַל הַכֵּלִים הַיָּפִים וְהָרָהִיטִים הַיְקָרִים — וְלִבּוֹ הִתְכַּוֵּץ בְּקִרְבּוֹ מִכְּאֵב נוֹרָא.

וְעֵינָיו רָאוּ אֶת הַוִּילוֹנוֹת הַיְקָרִים, אֲשֶׁר אִם יִמָּכֵר אֶחָד מֵהֶם וְהִסְפִּיק מְחִירוֹ לְכַלְכֵּל מֵאוֹת עֲנִיִּים כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם.

„— מַה יּוֹעִילוּ לִי אֵלֶּה?" — חָשַׁב אַבְרָהָם בְּעֶצֶב וַיַּעֲצֹם אֶת עֵינָיו לִבְלִי רְאוֹתָם עוֹד.

אָז זָכַר אֶת הַמַּחֲשָׁבוֹת הָרָעוֹת, אֲשֶׁר חָשַׁב בִּלְבָבוֹ, וַיֵּדַע כִּי חָטָא לֵאלֹהִים...

. . . .

יָמִים רַבִּים לֹא יָדְעוּ אַנְשֵׁי אַבְרָהָם הַכַּסְפִּי אָנָה הָלַךְ אֲדֹנֵיהֶם וְאֵיךְ נֶעֱלָם.

אַךְ פַּעַם אַחַת נִקְרָה אַחַד הַמְשָׁרְתִים לַעֲבֹר עַל פְּנֵי הַחֶדֶר הַגָּבֹהַּ בַּדְּיוֹטָה הָעֶלְיוֹנָה וַיַּרְא אֶת צְרוֹר הַמַּפְתְּחוֹת, אֲשֶׁר בְּחוֹר הַמַּנְעוּל, וַיִּפְתָּחֵהוּ וַיָּבֹא בוֹ וַיִּמְצָא אֶת אֲדֹנָיו שׁוֹכֵב מֵת עַל מַצָּע יָקָר, וְעַל הַדֶּלֶת הָיָה כָּתוּב כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

„אַבְרָהָם הַכַּסְפִּי, הֶעָשִׁיר הַגָּדוֹל בְּתֵבֵל מֵת בָּרָעָב".

א. ל. יַעֲקֹבוֹבִיץ.

ה. שׁוֹפִּין: מֹשֶׁה עַל הַבְּאֵר.

הַכֶּלֶב, הֶחָתוּל וְהָעַכְבָּר.

(סִפּוּר).

שְׁלשָׁה תוֹשָׁבִים יָשְׁבוּ בְּמָקוֹם אֶחָד: כֶּלֶב, חָתוּל וְעַכְבָּר. כֶּלֶב הָיָה כַּעְסָן, חָתוּל חוֹנֵף וְעַכְבָּר גַּנָּב. וּבַמָּקוֹם הַהוּא מָשַׁל מוֹשֵׁל חָכָם וּשְׁמוֹ אָדָם. וַיַּרְא אָדָם הַמּוֹשֵׁל, כִּי רַבָּה רָעַת עַכְבָּר הַגַּנָּב, כִּי בְּכָל לַיְלָה וָלַיְלָה הוּא מִתְגַּנֵּב אֶל אוֹצָרוֹ וְגוֹנֵב חָלָב וְגוֹנֵב חֶמְאָה וְחֵלֶב וָשֶׁמֶן, וַיֹּאמֶר אָדָם הַמּוֹשֵׁל: לֹא טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר עַכְבָּר הַגַּנָּב עוֹשֶׂה. הָבוּ לִי עֵצָה מַה לַּעֲשׂוֹת וּלְהִנָּצֵל מִמֶּנּוּ?

וַיָּבוֹא כֶּלֶב הַכַּעְסָן, וְהוּא עֶבֶד נֶאֱמָן לְאָדָם הַמּוֹשֵׁל, וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁלשׁ פְּעָמִים וַיֹּאמַר: צַוֵּנִי וְאֵלֵךְ וְאָצוּד אֶת עַכְבָּר הַגַּנָּב. אֲנִי אֶתְפְּשֶׂהוּ בְּאָזְנוֹ וַאֲבִיאֵהוּ אֵלֶיךָ לַעֲמֹד לְמִשְׁפָּטְךָ עַל כָּל גְּנֵבוֹתָיו. וַיֹּאמֶר לוֹ אָדָם הַמּוֹשֵׁל: אַל תֵּלֵךְ, צַיָּד אַחֵר יֵלֵךְ לָצוּד אוֹתוֹ.

וַיָּבוֹא חָתוּל הַחוֹנֵף, וְהוּא אֵינֶנּוּ עֶבֶד נֶאֱמָן לְאָדָם הַמּוֹשֵׁל, וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁלשׁ פְּעָמִים וַיֹּאמַר: צַוֵּנִי וְאֵלֵךְ וְאָצוּד אֶת עַכְבָּר הַגַּנָּב. אֲנִי אֶחְטְפֵהוּ וְאֶשָּׂאֵהוּ וְאֵלֶיךָ לֹא אֲבִיאֵהוּ, לְמִשְׁפָּטְךָ לֹא אַעֲמִידֵהוּ. וַיֹּאמֶר לוֹ אָדָם הַמּוֹשֵׁל: לֵךְ צוּד אוֹתוֹ.

וַיֵּלֶךְ חָתוּל הַחוֹנֵף לָצוּד. וְלֹא יָכֹל כֶּלֶב הַכַּעְסָן לְהִתְאַפֵּק וַיֵּלֶךְ גַּם הוּא. וַיֹּאמֶר חָתוּל אֵלָיו: הֲלֹא אוֹתְךָ לֹא צִוָּה הַמּוֹשֵׁל לָלֶכֶת וְלָמָּה תֵּלֵךְ? כַּעְסָן אַתָּה, נַבְחָן [1]. לָמָּה תֵּלֵךְ לִכְעֹס וְלִנְבֹּחַ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר אֵין בְּךָ חֵפֶץ? הַלְעַכְבָּר הַגַּנָּב תִּנְבַּח? לֵךְ נְבַח לְגַנָּבִים בְּנֵי אָדָם כּוֹשְׁלִים, נִרְפִּים בִּמְלַאכְתָּם, הַמְהַלְּכִים בְּרַגְלַיִם כְּבֵדוֹת וּנְעָלִים קָשׁוֹת, הוֹלְמִים אֶת הַמַּנְעוּל בְּכֵילַפּוֹת, וְקוֹל נַעֲלֵיהֶם וְכֵילַפּוֹתֵיהֶם הוֹלֵךְ מִקְצֵה הֶחָצֵר עַד קָצֵהוּ, לְגַנָּבִים כָּאֵלֶּה לֵךְ נְבַח. אַךְ לֹא לְעַכְבָּר הַגַּנָּב הַיָּחֵף, הַמְרַקֵּד עַל כַּפּוֹת רַכּוֹת דַּקּוֹת, וְדוֹרֵךְ עַל בַּרְזֶל וּנְחֹשֶׁת וְקוֹלוֹ לֹא יִשָּׁמַע, וְחוֹפֵר וְחוֹתֵר בָּאָרֶץ וּבָא בַּחֹרִים וּבִסְדָקִים חֶרֶשׁ [2] מִתַּחַת הָרִצְפָּה; הַמַּנְעוּל נָעוּל וְהַשַּׁעַר סָגוּר וְהוּא בָּא וְגוֹנֵב וְאֵין שׁוֹמֵעַ. לָמָּה תֵּלֵךְ לַחֲרֹץ לְשׁוֹנְךָ חִנָּם? הַאַתָּה תַּחְטְפֵהוּ? אֲנִי אֶחְטְפֵהוּ וְלֹא אַתָּה! שׁוּב לְךָ שְׁכַב עַל מִשְׁכָּבְךָ! יְשַׁן אֶת שְׁנָתְךָ; כִּי אַךְ הַפְרֵעַ תַּפְרִיעֵנִי מֵעֲבוֹדָתִי. שׁוּב!

וַיְמָאֵן כֶּלֶב לָשׁוּב. וַיֹּאמֶר חָתוּל: אִם אַתָּה לֹא תָשׁוּב, אֲנִי לֹא אֵלֵךְ. וַיֶּחְדַּל וְלֹא הָלָךְ.

וַיְהִי בְּיוֹם אַחֵר, וַיֵּלֶךְ חָתוּל הַחוֹנֵף וַיַּרְא אֶת עַכְבָּר הַגַּנָּב תַּחַת קִיר הַבַּיִת בַּמַּחְתֶּרֶת, וַיִּתְחַבֵּא לֶאֱרֹב לוֹ. וְהִנֵּה כֶּלֶב הַכַּעְסָן בָּא וְכִרְאוֹתוֹ אֶת הַגַּנָּב בַּמַּחְתֶּרֶת, וַיִּמָּלֵא חֵמָה וַיֶּחֱרַץ לְשׁוֹנוֹ קוֹל רָם: הוֹי, עַכְבָּר גַּנָּב! הוֹי, נָבָל, בְּלִיַּעַל! הֲלִגְנֹב בָּאתָ הֲלוֹם? אוֹי לְךָ כַּאֲשֶׁר תִּתָּפֵשׂ בְּכַפִּי. אֲנִי אֶשְׁכְּךָ, אֲמַשְׁכְךָ, אֲמָרְטְךָ, עוֹרְךָ אֶקְרַע מֵעָלֶיךָ וּבְאָזְנְךָ אֹחֲזְךָ וְאֶסְחָבְךָ אֶל הַמּוֹשֵׁל לַעֲמֹד לַמִּשְׁפָּט לְפָנָיו. וַיֶּחֱרַד עַכְבָּר הַגַּנָּב לְקוֹל כֶּלֶב הַכַּעְסָן, וַיָּנָס אֶל תּוֹךְ הַחֹר מְהֵרָה וַיִּתְחַבֵּא תַּחַת הָרִצְפָּה עָמֹק. כִּי אָמַר עַכְבָּר בְּלִבּוֹ: אוֹי לִי מִפְּנֵי הַכַּעְסָן הָאָיֹם הַזֶּה; רְאִיתִיו וָאֶתְחַלְחַל. כַּעְסָן אָיֹם וְנוֹרָא כָּמוֹהוּ! יִשְּׁכֵנִי, יִקְרָעֵנִי, וּבְאָזְנִי יֹאחֲזֵנִי וְאֶל הַשּׁוֹפֵט יִסְחָבֵנִי. אֲהָהּ! אֶתְחַבֵּא נָא מִתַּחְתּוֹ. עָמֹק עָמֹק בַּחֹר הַזֶּה. פֹּה לֹא תִמְצָאֵנִי יָדוֹ, פֹּה אֵשֵׁב עַד לֶכְתּוֹ. וּבְלֶכְתּוֹ אֵצֵא וְאֶגְנֹב דַּיִּי וְאֶצְחַק לְכֶלֶב הַכַּעְסָן וּלְכַעְסוֹ. בּוּז לְךָ, כֶּלֶב כַּעְסָן! אֶלֶף פְּעָמִים אֶגְנֹב וְאַתָּה לֹא תְצוּדֵנִי!

וְלֹא יָדַע עַכְבָּר הַגַּנָּב, כִּי חָתוּל הַחוֹנֵף גַּם הוּא פֹּה.

וְחָתוּל הַחוֹנֵף יוֹשֵׁב בַּמַּאֲרָב, רוֹאֶה וְאֵינוֹ נִרְאֶה, יוֹשֵׁב דּוּמָם, מַחֲרִישׁ וְנֶחְבָּא מְאֹד, אַךְ עֵינָיו צוֹפִיּוֹת מִמְּקוֹמוֹ. הוּא רָאָה בְּנוּס הַגַּנָּב מִפְּנֵי הַכַּעְסָן, וַיַּבֵּט אֶל מְנוּסַת הַגַּנָּב וְלֹא קָם וְלֹא זָע; כִּי אָמַר: לֹא פֹּה הַמָּקוֹם לְהִתְנַפֵּל עָלָיו. הוּא לֹא בָא בְּאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁלִּי וְלֹא מִפָּנַי נָס. אַנִּיחֵלוֹ וְיָנוּס מִפְּנֵי כֶּלֶב הַכַּעְסָן, אַךְ מִיָּדִי לֹא יִמָּלֵט. הוֹי, גַּנָּב, גַּנָּב! עָרוּם אַתָּה וְנִשְׁמָר מְאֹד; אַךְ מִפָּנַי לֹא תִשָּׁמֵר, כִּי אוֹתִי לֹא רָאִיתָ, וְלֹא תִרְאֶה אוֹתִי, עַד הֱיוֹתְךָ בְּכַפִּי. אָז תִּרְאֶינָה עֵינֶיךָ אֶת עֵינַי וּפִיךָ אֶת פִּי יְדַבֵּר. אַךְ בְּטֶרֶם הֱיוֹתְךָ בְּכַפִּי לֹא תִרְאֵנִי. אֲנִי חָתוּל בֶּן חָתוּל, חוֹטֵף בֶּן חוֹטֵף, קָסַמְתִּי לְךָ בִּקְסָמַי, סְבִיבוֹתֶיךָ תַּבִּיט, וְאֵלַי לֹא תַבִּיט. הָלְאָה לֵךְ! הָלְאָה! בֹּא בָּאֲדָמָה, הִתְחַבֵּא שָׁמָּה!

---

[1] נוֹבֵחַ תָּמִיד. [2] בִּדְמָמָה.

חתול שח, נח, התבונן ויוחל על גחונו שנים ושלשה צעדים אחורנית וישב תחתיו נדכה לארץ דומם באבן. רק מתחת לעפעפיו פקוחות עיניו נכחו וצעדי הגנב ישמר.

יארב לחטף ולא יכול.

כי כלב הכעסן עומד וזועף, נובח, צורח, ומחריד את הגנב לברח. ויאמר חתול בלבו: מתי יניחני הכעסן האויל הזה? אך זה כסיל חסר לב! למה בא הלום? הלא אדניו צוהו לבלתי לכת. מי יתן לי עפר וסכרתי את פיהו והשקעתי לשונו אל תוך גרונו. דם, כלב! הנה עכבר הולך. הס רגע! הס לי אך רגע!

אך כלב הכעסן לא יכול לראות און ולהחריש. מדי ראותו את הגנב מגיח [1]) מתוך חרו, וחרה אפו, ונשא קולו בזעף אף וחמה שפוכה, ושמע עכבר ורגז, פלצות תאחזנו ונס חיש.

מה לעשות? אין חכמה, אין עצה! מחכה חתול החונף עד שישקט הכעסן, והכעסן לא ישקט, הה! מי יודע עד מתי, עד כמה?

אך אדם המושל הופיע פתאום וישרק לכלב הכעסן ויקרא לו: לכה, כלבי כעסני, נצא אל היער לצוד ציד! וישמע כלב ויחרד [2]) אחר אדניו. וישמע חתול וישמח, ויאמר בלבו: עתה הונח לי מן הנגע הזה. ילך לו עם אדניו לצוד ציד, ילך אל אשר ילך, רק אל יעמד אתי פה.

וילך כלב הכעסן. אך בטרם הרחיקו ללכת הפך פניו אל חתול ויובח שנים שלשה קולות לאמר: הוי, חתול חונף! אני הולך מזה, ואותך צוה המושל לשמר אל הגנב; אך אנכי ידעתי את זדונך, כי אתה תראה און ולא תתבונן ותחריש ולא תשא קולך. הוי, חתול, חתול! לחם המושל אתה אוכל, בצל קורתו אתה חוסה, אל תבגד, אל תמעל בו מעל! ויחרש חתול ולא ענהו מאומה, ובלבו אמר: לך אל השטן, עבד נאמן וחסר לב! פרד אין הבין, חמור! כסיל יחיד בדור! עתה יצא הנער עכבר מחרו ומכפי לא ימלט.

אך לא מהרה יצא עכבר מחרו; כי עודנו זוכר את קול כלב בזעפו. ויירא וישב תחתיו ויוחל עד בוש. ורק כאשר ארכה העת והקול לא נשמע עוד, אז ידע כי הלך הכעסן, ויצא הגנב לגנב.

הגנב יצא, הביט סביבותיו, ולא ראה מאומה, אך מרחוק יראה את המציאה: חלב, חמאה, מעדנים וממתקים, האח! וישא רגליו בחשק וירץ חיש אל החלב ואל החמאה. אך בטרם הגיע שמה, וחתול ברגע הסתער ממסתר ויחטפהו.

אהה! חץ פתאום, ברק הממהו, רעם הכהו, אימת מות נפלה עליו, וירגז וירעד עכבר הגנב מאד.

וירגיעהו חתול החונף, וידבר על לבו דברים טובים לאמר: אל תירא, עכבר גנב! גם אני גנב כמוך, גם אני גונב לעתים בשר צלי מן המחבת או חלב מפי הכד. גנבים אנחנו שנינו, חברים ידידים. אל תירא ידידי, כי לא אסחבך באזנך ככלב הכעסן להעמידך למשפט לפני האדם המושל. אנכי שנאתי את המושל, שנאתי את משפטיו, וכמוך כמוני אהבתי כי יעשו לו רעה בעבור הרעימו. ואם רוצה אתה לגנב מאוצרותיו, הנה ידי עמך ויחד נקשר עליו קשר לעשות לו רעה בסתר והוא לא ידע. אך פה אחזתיך ולא ארפך, למען תצחק לפני והיית לי שעשועים. כי ידידי אתה, נער עכבר, ידידי מחמדי! צחק לפני כי אהבתיך.

ועכבר הגנב, אחוז בצפרני חתול החונף, מקשיב לדבריו הטובים ועודנו רועד. ויען ויאמר עכבר הגנב אל חתול החונף האוחז אותו: כן דברת, חתול דודי! אך טוב אתה, ונפש יקרה לך! אבל אתה אוחז אותי ביד ולא אוכל לצחק.—הה, הה, הה, הה! אתה אוחז בידה, כל עצמותי רועדות, ולא אוכל לצחק! הרף ממני מעט, ואז אצחק.

וישק חתול לעכבר וירף ממנו, ויאמר: הרפיתיך! רוץ לפני, צחק!

אך עכבר הגנב לא מהר לרוץ, וירבץ תחתיו ויאמר אל חתול החונף: עיף אנכי, חתול דודי, רבע שעה אנוח ואחר ארוץ. ועכבר הגנב ערום יערים, ויאמר בלבו: אפתה את חתול דודי, למען יאמין לי, כי עיף אנכי עד רבע שעה אחת, והיה כי יגרע עיניו ממני, ונסתי פתאום ונמלטתי. אך הדוד חתול גם הוא חכם, ידע מחשבת הנער עכבר, והוא מתנכל לו למען צחק בו, ילטש לו עיניו שלשה וארבעה רגעים ואחר עצם עיניו ויהי כמתעלם. עכבר ראה וינס, חתול חש ויחטפהו שנית. הידד! האח, עכבר מחמדי! כן תעשה, רוץ לפני, צחק לפני; ואני אהבתיך, ואל אדם אויבך לא אסגירך.

ויאמר עכבר הגנב: אבל עתה עיף אנכי באמת, אנכי התאמצתי לשעשעך, ובאמת עיף אנכי מאד. הרפני מצפרניך ואנוח רבע שעה בין ברכיך.

הנה הרפיתיך. רוץ! — וחתול עצם עוד הפעם את עיניו. אך בפעם הזאת לא האמין עכבר לחתול, ויבט אליו וירא כי לא כלה עצם חתול את עיניו. וינח עכבר רגעים מספר ולא מש ממקומו. אך מקץ רגעים אחדים, וחתול השפיל שמורות עיניו יותר, עד כי האמין עכבר, כי עתה עצומות עיניו כלה ואיננו רואה; ויתר עכבר וינס! וימהר חתול ויחטפהו.

—רציתיך, אהבתיך, עכברי יקירי! עשה כן פעם בפעם. אני אעצם עיני, אתה תנום, ואני ארדפך אחטפך וצחקת לפני!" — עכבר לא ענהו מאומה, וישח תחת רגליו ויבט מנגד אל תחתית הקיר ויאנח.

---

1) יוצא נדחף. 2) וימהר.

וירא עכבר כי בערמה לא יוכל להמלט מצפרני חתול החונף, ויתחנן ויבקש רחמים על נפשו: אנא, חתול דודי! עזבני ואלכה ואשובה אל חרי, אל תחת הרצפה; אתחבא שם במעמקים ולנצח לא אצא משם, לנצח לא אצא לגנב חלב מפי הכד, מן המקום אשר אתה גונב: אתה לבדך תגנב, לבדך תאכל ככל אשר תאוה נפשך, ואני לא אגנב, לא אכל מאומה. אני אכל עפר כנחש, אצום „הפסקות“[1]) כבעל תשובה[2]) ולנצח לא אגנב, לא אכל מכל אשר לך ולאדם אדניך מאומה. רחם עלי עתה, כפר עוני! סלח לי, חנני!

ויען חתול החונף ויאמר: חלילה לך, ידידי! למה תדבר כדברים האלה? האנכי לא ארחמך? מי בעל רחמים כמוני? חלילה! אל יעלה על לבך דבר רע. נשבעתי לך בצפרני הדקות והחדות אם אסגירך אל אדם המושל או אל כלב הכעסן עבדו. אל תירא, כי לא תפל בידם. אך לפני צחק עתה, צחק עוד הפעם, נס נא לנום, ואני ארדפך ואשיגך; או אולי לא אשיגך ונמלטת אל חרך, אל תחת הרצפה, והיה לנו שעשועים וצחוק.

ויען עכבר ויאמר: הוי, חתול החונף! ידעתי, כי אך בחלקות תשית לי, לשונך רמיה, למען אצחק לפניך ואשעשעך, ואחר כן תשחיתני. ידעתי זאת היטב! אבל מה אעשה?... הוי, עכבר, קל רגלים, מהיר שוקים! הפק סוסיך! רוצה, נוסה בכל כחך! — ובדברו, ויט בכל מאמצי כח, וירץ היש למרחוק. עוד מעט והוא בתוך חרו. אך חתול קדמהו ויאחזהו על שפת פי חרו, ויאמר אליו: האמנם באמת יש את נפשך להמלט ממני? למה תעשה כה? הן חכם אתה, ולמה תעשה כה לחתול דודך? אל נא! אתה רוץ אך לצחק לפני לשעשעני, ולא להמלט. הן יצר לי אם תעזבני. הטרם תדע כי אהבתיך?

—אהבתני,—ענה עכבר — אהבת את בשרי למאכל, אבל את נפשי לא אהבת. הוי, חתול דודי! אלפני איככה אוכל ואמלט מידך. הה, לשוא! לא ישוב עכבר מצפרני חתול, הצפרנים הקשות והחדות האלה. לשוא אנסה לנוס!

ובכל זאת נסה עכבר עוד פעם ופעמים לנוס, וחתול רדפהו השיגהו ודבר אתו ויצחק בו.

עודם מדברים ומצחקים יחד, והנה כלב בא מצידו. וירא כלב את חתול עם עכבר מצחק, ויחר אפו ויצעק קול גדול: הוי, זד בליעל! העם הגנב תצחק? משתה לך עמו ושמחה? אלך והגדתי למושל!

[1]) צום ימים רבים רצופים זה אחר זה בלי הפסק.

[2]) השב בתשובה על עונותיו וצם צומות לכפרת עון.

וילך ויקרא אל אדם המושל וינבח לו לאמר: בא אראך עול ורמיה הנעשה בחצרך! וילך אדם לראות, כי אמר אדם: הן זה כלב עבדי הנאמן, לא לשוא יקראני. אלכה ואראה מה הנעשה בחצרי שם.

וילך אדם, ויבוא אל מקום החזיון: וכראותו מרחוק, ויעקם את חטמו: „הלזאת קראתני, כלבי סכלי?“ וישא חתול את עיניו וירא את אדם מרחוק, ויירא ויאמר: פן יראני את אשר אני מצחק עם הגנב, והיה עלי קצף. וימהר ויברח החונף עם הגנב וישאהו אל אחת הפחתים ויצחק עמו שם. וכלב נובח: הוי, בורח! הוי, בורח! שם בסתר יצחק עמו, יחלק עמו שם את הגנבה. הוי, בגד בוגדים! חתול גנב! את לחם המושל אתה אוכל, בצל קורתו אתה חוסה. הה! כל המשרתים גנבים. אני לבדי נאמן לאדני; אך מה אוכל לעשות אני לבדי. ומכל עבדי בית אדני אין עוזר לי, איש לבצעו, הכל כוזב.

עוד הרבה דבר כלב ויקרא חמס. אך אדם המושל ראה ויהי כמתעלם; כי אמר אדם המושל: מתעב אנכי את הגנב הזה, תגעל נפשי להביט בו ולשפטו. ישאהו חתול החונף אל אשר ישאהו, ידבר לו חלקות וישעשעהו. ידעתי את החונף הזה ואת רע לבבו. הוא לא יעשה לגנב טובה, כי השחת ישחיתנו.

ויהי כאשר חשב המושל כן היה. מאז והלאה לא נודעו עקבות הגנב עוד. אבד הגנב מן הארץ. חתול שב לבדו, וילק בלשונו וירחץ בנקיון כפו ואת פניו ואת ערפו, והגנב איננו. עוד אדם המושל נשמר לכסות את סיר הבשר ואת כד החלב; אך לא מפני עכבר, כי אם מפני חתול; כי חתול החונף גם הוא גנב. עכבר הגנב אבד ואיננו.

וכלב הכעסן כועס, זועף על חתול החונף עד היום הזה. ריב לו עמו תמיד ופעם בפעם יתגרה בו מלחמה. אך חתול החונף ירים גבו, יכונן שפמו נכחו, ויקרא: מיאו! מיאו! לאמר: פתי אתה! פרד אין הבין, חמור! כסיל יחיד בדור! ולא יוכל כלב לשמע חרפה כזאת ונס מפני חתול למרחוק.

ועכבר הגנב אבד, ותשקט הארץ שמונים יום. אך מקץ שמונים יום, והנה ראה פלא: על משכבו בלילות החל אדם המושל לשמע את קול רגלי עכבר הגנב? מה זאת? היתכן?... אבל לא יאמין אדם המושל, כי הוא זה עכבר הגנב אשר צדהו חתול אז; אין זה כי אם עכבר גנב חדש בא מחוץ למדינה הלום. מהר, חתול! רוץ, צודהו! אך אל ילך כלב הכעסן. אתה לבדך לך, חטפהו שאהו, ואלי אל תביאהו, למשפטי אל תעמידהו.

י. צ. לוין.

מִשְׁלֵי לָפוֹנְטֵין.

הַמָּשָׁל הַשְּׁנֵים עָשָׂר.

מְקוֹשֵׁשׁ עֵצִים וְהַמָּוֶת.

עָנִי זָקֵן מְקוֹשֵׁשׁ עֵצִים בַּיַּעַר   וְהוּא עֲדֶן עוֹבֵד, עוֹבֵד־אוֹבֵד הֲגֵהוּ.
הָלַךְ כָּפוּף, נֶאֱנָח מִכֹּבֶד מַשָּׂאֵהוּ;   וְכֹה הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּצְרוֹר עֵצִים עַל שְׁכֶם ;
הוּא כְּבָר שְׂבַע יָמִים, שְׂבַע עָמָל וָצַעַר,   כָּבֵד לוֹ הַמַּשָּׂא, אַךְ — הוּא רָעֵב לַלָּחֶם.

לְסוֹף כָּשַׁל כֹּחוֹ, רָעַד הַשָּׂב,
וּצְרוֹר עֵצָיו נָפַל מֵעַל הַגַּב;
וְהוּא יָשַׁב לָאָרֶץ בְּאֵין אוֹנִים [1],
הָגָה [2]) נֶאֱנַח, — זָכַר יָמָיו הָרִאשׁוֹנִים:
אֲהָהּ, הַאִם רָאָה בְחֶלֶד עֹנֶג רֶגַע?
אוֹ אִם עָבְרָה עָלָיו שָׁעָה בְּלִי פֶגַע?
תָּמִיד עָבַד בִּשְׁאֵרִית כֹּחַ,
בְּלִי הֶרֶף, בְּלִי מָנוֹחַ,
נָשָׂא, סָבַל, עָמַל בְּזֵעַת אַף,
אַךְ לֹא תָמִיד מָצָא דֵי לֶחֶם לְפִי הַטָּף; —

[1]) בְּלִי כֹחַ. [2]) חָשַׁב. [3]) אֻמְלָל.

הֲיֵשׁ אֻמְלָל כָּמוֹהוּ עוֹד? — „הָהּ רַב לִי, רָב!" —
קָרָא הַשָּׂב, —
„הַמָּוֶת טוֹב מֵחַיֵּי עָנִי אֵלֶּה!"
פִּתְאֹם — הוֹי, פֶּלֶא! —
הַמָּוֶת בָּא —: „שָׁמַעְתִּי, שָׂב, קוֹלְךָ,
אֱמָר נָא מַה חֶפְצְךָ!"

— אָנָּא, אָדוֹן, הוֹאִילָה
הָרֵם לִי זוֹ הַחֲבִילָה,
עֲזֹב עִמִּי חֵלֶכָה [3])
אַךְ רֶגַע קָט — וָלֵכָה!

ש. ל. גֹּרְדוֹן.

פ. דֵילַרוֹשׁ: הַיֶּלֶד מֹשֶׁה בַּסּוּף עַל שְׂפַת הַיְאֹר.

החנוך אצל החיות והעופות.

בעלי החיים מחנכים את בניהם הקטנים ומרגילים אותם להלחם מלחמת החיים, כלומר, שיוכלו להגן על נפשם מפני אויביהם ולמצא להם טרף. בכל משפחת החתולים, מחית הבית הקטנה, שאנו קוראים לה חתול, ועד המיחסים הגדולים שבמשפחה זו — הארי, מלך היער, והנמר והלאפרד הנוראים על כל סביביהם, עוסקים בחנוך גוריהם בעודם קטנים. בראשונה עורכים ההורים בעד ילדיהם משחקי משפחה, והם מתחילים ממשחקים פשוטים ועוברים לאט לאט ובהדרגה למשחקים יותר קשים וסבוכים. וכל המשחקים האלה אינם אלא מעין הקדמה לפרק „אלו טרפות", כלומר, תרגילים לצוד ציד ולטרף טרף. כשרואים ההורים את בניהם, כי עשו חיל בלמודם וכי מהירים וזריזים הם כראוי במשחקיהם — אז מתחילים ההורים לחנכם ולהרגילם לצוד ציד ולטרף. וכך הם עושים: בראשונה הם לוקחים את גוריהם אתם בלכתם לצוד ציד, והגורים עוזרים לאבותיהם בצידם. ואחר כן שולחים ההורים את בניהם אחד אחד לבדו לצוד ציד, אך תחת השגחתו של אחד ההורים. ככה יעשו ימים רבים, עד אשר יראו הזקנים, כי בניהם מוכנים ומחנכים היטב למלחמת החיים, ואז יסירו את השגחתם מהם והם עומדים כבר ברשות עצמם.

השועלים נוהגים ככה: כל זמן שילדיהם קטנים שומרת עליהם האם בתוך מאורתם ולא תסור מהם אף רגע, ובאותה שעה הולך האב לשחר לטרף בעד כל המשפחה. כשיגדלו השועלילים[1]) מעט, אז הם מתחילים לצאת מעט מן המאורה והם משחקים בשמש תחת השגחה מעלה של האם, ובאותה שעה עומד האב כצופה, ומביט ומקשיב מסביב, ולכל אושה[2]) קלה שיגיע לאזניו הוא נותן אות והם נעלמים כרגע.

כאשר יגדלו השועלים יותר יוצאים האב והאם יחד לציד ולוקחים עמהם גם את בניהם, ולאט לאט הם מרגילים אותם בכל תכסיסי הציד: לארב, לקפץ ולהתנפל פתאם, והכל בסדר ובהדרגה, מתחילים בציד קטן וקל וגומרים בציד גדול ונכבד. ככה יהיו לצידים ממחים ומנסים.

גם העופות עוסקים הרבה בחנוך אפרוחיהם. הברוזה[3]) מוליכה את אפרוחיה המימה. בראשונה מפחדים האפרוחים מאד ומסרבים לרדת המימה. אך האם יורדת ראשונה אל תוך השלולית[4]) ומוציאה מתוכה לעיני האפרוחים שרשי צמחים הגדלים על קרקעה, ובזאת היא מושכת אותם אליה. האפרוחים מאמצים את לבם ויורדים המימה ותכף הם מתחילים לשחות, בתחלה מפחד המים, ועל כן אינם מתרחקים מגדות השלולית; אך הפחד עובר מהר והם שוחים הלאה ומתרחקים יותר ויותר אל תוך השלולית. והאם שוחה זמן רב על יד אפרוחיה ומלמדת אותם איך להשמר מכל סכנה ואיך להסתר מפחד אויב. ויש מין ברוזים, אשר יקראו להם „צוללים" או „טובלים", והם נותנים גם תשורות לאפרוחיהם המצטינים בלמוד השחיה. וכך הם עושים: אחד ההורים לוקח בחרטמו דגה קטנה ושוחה סביב לאפרוחים הפוערים את חרטמיהם הקטנים למראה מאכל התאוה, שבפי אביהם או אמם. אך הוא מתרחק מהם פתאם ומראה להם את מזונם מרחוק וקורא להם לגשת אליו. האפרוחים מתחילים לשוט אליו במהירות זה אחר זה והשחאי הטוב שבהם מקבל את הדגה לתשורה. באפן זה הם מלמדים את האפרוחים גם לטבל ולצלל במים. האב נוטל בפיו איזה מאכל וצולל במים ואחריו נעלמים כל האפרוחים תחת המים. הנסיונות הראשונים אינם מצליחים, אך במשך הזמן הם לומדים את חכמת השחיה והטבילה בשלמות.

ויש עופות־מים המלמדים את אפרוחיהם לשחות באפן כזה: הם מושיבים אותם בתחלה על גבם ושוחים להם במי הפלג ואחר כן הם צוללים מטה, והאפרוחים שנפלו המימה אנוסים לאמץ את כחם ולהלחם עם הגלים.

העופות המעופפים מלמדים את אפרוחיהם לעוף במטודות[1]) שונות. ויפה הוא לראות איך שהדרור מלמדת את אפרוחיה לעוף. האם פורשת את כנפיה ומתרוממת, האפרח מביט אל תנועותיה בשום לב ומתרומם גם הוא ומנודד כנפיו ומרחף מעט, בהביטו אל אמו. השעורים הראשונים נלמדים בתוך הקן, לעוף החוצה מתירא האפרח מאד. אבל האם קוראה לתלמידה לצאת החוצה ומבטיחה אותו איזו תשורה בעד אמץ לבו, בהראותה אותו איזה מאכל תאוה— זבוב שמן בפיה. זמן רב ירא וחרד האפרח לעזב את הקן. לסוף הוא מאמץ את לבבו לקריאותיה.

הנשרים בעת השעורים האלה מושיבים את האפרוחים על גבם ומתרוממים עמהם למרומים.

בן־ציון.

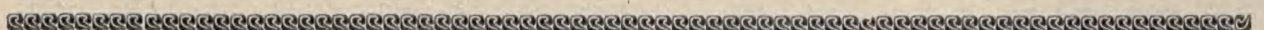
---

[1]) שועלים קטנים. [2]) המלה קלה.

[3]) בר־אווזא — ענטע, *утка*. [4]) בצה, מקוה מים קטן — *лужа*.

---

[1]) מטודה היא אפן הלמוד בסדר ובהדרגה.

חדשות.

חגיגות חנכה בורשה. — בערב ליל הששי של חנכה נערכה בבית התפלה „שערי ציון" חגיגה בעד תלמידי החדר העברי הנקרא בשם „חדר הציונים". ציונים רבים באו אל החגיגה. החזן ברך על הנרות ומקהלת משורריו שרה שירים נעימים. אחר כן שמחו התלמידים הקטנים (הלומדים עברית זה אך כששה שבועות) את הנאספים בשיחה קלה ויפה, שדברו איש לרעהו. הדבור העברי הטבעי החי בפיות העברים הקטנים הפליא מאד את יהודי שפת הגלות וימחאו כף ויקראו: „הידד!" אחר כן קבלו הילדים ממתקים וספריות וילכו לביתם שמחים וטובי לב.

— בערב ליל השביעי של חנכה נערכה חגיגה יפה בבית הספר לנערות, אשר להעלמה אלישבע רבינוביץ. הנערות הגדולות גם הקטנות שרו בלוית הפסנתר מלבד שירים רוסים ופולנים גם שירים עברים יפים („השלג הראשון", „ככלות הלמודים", „התקוה") והצטינו מאד. אחרי כן קראו שלש נערות בהטעמה יפה וברגש את השיר הנחמד „במרתף", שנדפס ב„לוח עולם קטן" שנה זו. לסוף ערכו הנערות „מחזיה" קטנה בשם „אורחת פתאם", שחבר המורה העברי מר לוין. תכן המחזיה הוא כזה: נערה אחת קטנה יושבת בליל חנכה בבית אביה, יושבת לבדה וקוראה בספר עברי. פתאם נפתחה הדלת ונערה אחת מקרובותיה, שושנה, אשר ישבה בארץ ישראל, באה פתאם הביתה. הנערה הקטנה שמחה מאד על אורחתה היקרה, אשר לא חכתה לה כלל (כי המכתב אשר כתבה להוריה על דבר בואה אבד בדרך), ושיחתן תסב מהר על ארות ארץ ישראל, ושושנה מספרת מה נעים הוא החרף בארץ ישראל, מה טהורים וגבהים שם השמים ומה רב ההבדל בין שמי התכלת הבהירים שם ובין השמים השחורים והאבלים פה. ואולם עם זה מביעה שושנה את תמהונה בשמעה את קרובתה הקטנה מדברת עברית כבת ארץ ישראל... אז תספר לה הנערה הקטנה, כי גם פה, ברוסיה, החלה שפתנו לשוב לתחיה בבתי הספר העברים וכי גם היא, גם כל חברותיה מדברות אך עברית. שושנה שמחה על זה מאד וברגע ההוא תבאנה הביתה נערות מספר מחברותיה בבית הספר. בעלת־הבית הקטנה מציגה את שושנה קרובתה לפני רעותיה, אשר תשמחנה עליה מאד, וכלן מביעות את חפצן לראות בעיניהן גם הן את ארץ אבותינו הנעימה.

המחזיה הזאת עשתה רשם נעים מאד על הנאספים, אשר מחאו כף להמשחקות הקטנות ויקראו: „הידד!"

— בערב ליל שמיני לחנכה נערכה חגיגה בבית הספר לנערות בשם „יהודיה". בבית הספר הזה לומדות חנם שמונים וחמש ילדות, שיד הוריהן אינה משגת לשלם שכר למודן. בערב ההוא נאספו ובאו אל בית הספר הרבה אנשים נכבדים ונשים כבודות. המורה העברי מר לוין, שהיה מורה במושבות בארצנו הקדושה, ברך על הנרות. אחרי כן ספרה הילדה שפכט בעברית חיה פרשת חג החנכה. ודבריה נאמרו בטוב טעם; נכר היה כי הבינה והרגישה את אשר דברה וספרה. אחר כן קראו שלש תלמידות שיחה עברית, ואחרי השיחה שרו כל הילדות במקהלה שירים שונים, וכל הנאספים התענגו מאד על הזמרה הנעימה והמסדרה. בגמול על הענג הזה הראו לתלמידות בפנס־קסם תמונות ממלחמות החשמונאים וממראות ארצנו הקדושה, והחגיגה נגמרה בחלוקת ממתקים ומגדנות לתלמידות.

הלמוד בבית הספר הזה הוא עברית בעברית, והתלמידות עושות חיל בלמודן להפליא.

במצולות ים. — סופר צרפתי אחד מתאר את אשר הרגיש ברדתו באניה צרפתית אחת מתחת למים:

„אחרי אשר שטה האניה כחצי שעה על פני המים, החלה לצלל מטה מטה. ברגעים הראשונים לרדת האניה אל תוך המים התרגשתי מאד. אני מהרתי אל אחד החלונות הקטנים בעלי זכוכית עבה מאד להתבונן היטב אל המחזה הזה. רב החובל נתן צו וארגזי־המשא נמלאו כרגע מים והאניה צללה מהר מטה מטה. הנה איננו שומעים עוד את קול הרוח הסוער על פני המים, ולאט לאט יעלמו מעינינו גם רכסי ההרים והאפק אשר מסביבנו. עוד רגעים מספר והנה — אין גם שמים ועננים מעל לראשנו, ואך מים

יְרַקְרַקִּים יֵרָאוּ מִמַּעַל וּמִסָּבִיב לָנוּ; וְרַמִּים כָּל כָּךְ עָבִים עַד שֶׁקָּשֶׁה הָיָה לְהַאֲמִין שֶׁבְּשָׁעָה זוּ יָאִיר הַשֶּׁמֶשׁ בְּאֵיזֶה מָקוֹם. וַאֲנַחְנוּ הָיִינוּ אַךְ בְּעֹמֶק שֶׁל חֲמִשָּׁה מֶטְרִים. הִשְׁתַּדַּלְתִּי לַחְדֹּר בְּעֵינַי אֶל תּוֹךְ הַמַּיִם הַיְרַקְרַקִּים הָאֵלֶּה, שֶׁאַךְ זְכוּכִית עָבָה מַפְרִידָה בֵּינִי וּבֵינָם, אַךְ אֵינֶנִּי רוֹאֶה בָּהֶם מְאוּמָה. בְּעֹמֶק שֶׁל עֶשְׂרִים מֶטֶר לֹא נִרְאוּ עוֹד אֲפִילוּ הַגַּלִּים הַמִּתְנוֹעֲעִים מִסָּבִיב; הַכֹּל מְכֻסֶּה בַּעֲלָטָה עֲמֻקָּה, וּדְמָמָה נִפְלָאָה שׂוֹרֶרֶת מִסָּבִיב, עַד שֶׁאֵינֶנּוּ מַרְגִּישִׁים אֲפִילוּ אִם אֲנַחְנוּ צוֹלְלִים מַטָּה, אִם לֹא. אַךְ הַמָּנוֹמֶטֶר (מוֹרֵד עֹמֶק הַמַּיִם) הֶרְאָה לָנוּ, כִּי אֲנַחְנוּ צוֹלְלִים בִּמְהִירוּת רַבָּה וּבְיַחַד עִם זֶה הִנְנוּ שָׁטִים הָלְאָה. אֲבָל אֲנַחְנוּ אֵינֶנּוּ מַרְגִּישִׁים זֹאת; דּוֹמִים אֲנַחְנוּ שֶׁאָנוּ נִמְצָאִים בְּמַצָּב שֶׁל מְנוּחָה שְׁלֵמָה וְאֵינֶנּוּ מִתְנוֹעֲעִים כְּלָל בָּעֲלָטָה הָעֲמֻקָּה וְהַנִּפְלָאָה הַזֹּאת. הָאֲוִיר בְּחַדְרֵנוּ הָיָה צַח וְנָקִי מְאֹד וְלֹא הִרְגַּשְׁנוּ שׁוּם שִׁנּוּי בִּנְשִׁימָתֵנוּ!

לְסוֹף הִגַּעְנוּ אֶל הָעֹמֶק הַיּוֹתֵר גָּדוֹל שֶׁיָּכְלָה אֳנִיָּתֵנוּ לָרֶדֶת בּוֹ. אָז נִשְׁמְעָה פְּקֻדַּת רַב הַחוֹבֵל: „הָרִיקוּ!" וְאַרְגְּזֵי הַמַּיִם הֵחֵלּוּ מְעַט מְעַט לְהִתְרוֹקֵן, וְהָאֳנִיָּה הֵחֵלָּה מַהֵר לְהִתְרוֹמֵם. שֶׁהָיִינוּ בִּמְצוּלוֹת הַמַּיִם אַךְ כְּעֶשְׂרָה רְגָעִים, וּבְעֵינַי הָיוּ כְּעֶשֶׂר שָׁעוֹת, וְהָרֹשֶׁם, אֲשֶׁר עָשְׂתָה עָלַי הַנְּסִיעָה הַזֹּאת לֹא יִמַּח מִזִּכְרוֹנִי כָּל הַיָּמִים".

מְנוּחָה שְׁלֵמָה. — חֶבְרָה אַחַת לְבִנְיַן אֳנִיּוֹת בְּעִיר מַרְסֵיל בּוֹנָה עַתָּה בְּעַד אִשָּׁה עֲשִׁירָה אַחַת, דֶּי מוֹנְטַן שְׁמָהּ, אֳנִיָּה הוֹלֶכֶת מִתַּחַת לַמַּיִם, אֲשֶׁר תַּצְלִחַ לִנְסִיעוֹת וּלְטִיּוּלִים עִם כָּל הָרְוָחוֹת וְהַתַּעֲנוּגִים.

הַגְּבִירָה הַזֹּאת עֲשִׁירָה מְאֹד, וּכְבָר עָיְפָה מִתַּשְׁאוֹת הַחַיִּים וְעַל כֵּן הֶחְלִיטָה לִחְיוֹת עַתָּה חַיֵּי מְנוּחָה הָרְחוֹקִים מֵאָדָם, וְלֹא מָצְאָה מָקוֹם יוֹתֵר טוֹב מִמְּצוּלוֹת הַיָּם. שֵׁם הָאֳנִיָּה יִהְיֶה „מִסְתּוֹר".

„חֶפְצִי הָאֶחָד — אָמְרָה הַגְּבִירָה — הוּא לְהִתְרַחֵק לִגְמְרֵי מִן הָעוֹלָם; וְיַעַן כִּי קָשֶׁה לִמְצֹא מָקוֹם, אֲשֶׁר אֶהְיֶה בוֹ בּוֹדֵדָה לְנַפְשִׁי בָּחַרְתִּי לִי לָשֶׁבֶת בִּמְצוּלוֹת הַיָּם, בָּאֳנִיָּה אֲשֶׁר צִוִּיתִי לִבְנוֹת לִי. אֳנִיָּתִי תִּהְיֶה בְּתַבְנִית סִגָּרָה; אָרְכָּהּ מֵאָה וַחֲמִשִּׁים רֶגֶל וְרָחְבָּהּ עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע רָגֶל. הִיא תוּכַל לִשְׁהוֹת תַּחַת הַמַּיִם שְׁנֵי יָמִים רְצוּפִים. בְּשָׁעָה שֶׁתָּקוּם סְעָרָה בַּיָּם אוּכַל לָשׁוּט לִי בִּמְנוּחָה מִתַּחַת הַמַּיִם בְּעֹמֶק שִׁבְעִים וַחֲמִשָּׁה רֶגֶל, שֶׁשָּׁם הַמַּיִם שׁוֹקְטִים תָּמִיד. בְּתַחְתִּית הָאֳנִיָּה יִהְיֶה מִקְוֵה מַיִם גָּדוֹל. כַּאֲשֶׁר יְמַלְאֻהוּ מַיִם תֵּרֵד הָאֳנִיָּה לְמַטָּה וְכַאֲשֶׁר יָרִיקוּ מִמֶּנּוּ אֶת הַמַּיִם תַּעֲלֶה מָעְלָה. הָאֳנִיָּה תֵּלֵךְ בְּכֹחַ הָאֶלֶקְטְרוֹן וְתָשׁוּט מַהֵר מְאֹד. בְּאַחוֹרֵי הָאֳנִיָּה יִהְיֶה חֶדֶר שֶׁקִּירוֹתָיו יִהְיוּ זְכוּכִית עָבָה מְאֹד, וּפָנָס אֶלֶקְטְרִי גָּדוֹל יָאִיר אֶת הַיָּם עַל שֶׁטַח גָּדוֹל מִסָּבִיב. בָּאֳנִיָּתִי לֹא יֶחְסַר כֹּל, וּמִלְּבַד הַחֶדֶר הַנִּזְכָּר, יִהְיֶה בָּאֳנִיָּה גַּם טְרַקְלִין[1] גָּדוֹל, וּבוֹ בִּבְלִיּוֹתֵיקָה גְּדוֹלָה, וְקִירוֹתָיו יִהְיוּ גַּם כֵּן זְכוּכִית עָבָה. גַּם חֲדַר־אֹכֶל, מִטְבַּח־אֶלֶקְטְרִי, שְׁנֵי חַדְרֵי מִטּוֹת, חֲדַר־מָזוֹן וּמֶרְחָץ.

אֲנִי מְקַוָּה לַעֲשׂוֹת אֶת נְסִיעָתִי הָרִאשׁוֹנָה עוֹד בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה."

---

[1]) סאלאן.

המו"ל: הוצאת „תושיה" בורשה.

העורכים: א. ל. בן־אביגדור וש. ל. גרדון.

כתבת ה„עולם הקטן":

КНИГОИЗДАТЕЛЬСТВО „ТУШІЯ", ВАРШАВА.

Verlag „TUSCHIJAH", Warschau.

Herausgeber u. Eigenthümer: Verlag „Tuschijah“. Verantwortlicher Redacteur: S. M. Laser. Druck von Josef Fischer in Krakau